

Werking Bossencompensatiefonds

Naar aanleiding van het verslag van de Commissie Leefmilieu van 13 mei 2020 met daarin de volgende twee passages:

1. *De voorzitter* vraagt minister Demir om de concrete cijfers mee te brengen naar de gedachtewisseling over het Bosuitbreidingsplan de week nadien. Die cijfers moeten een antwoord bieden op de vraag van Bruno Tobback hoe het komt dat er vandaag nog maar 150.000 euro vastleggingen zijn gebeurd. Heeft dat te maken met geringere inkomsten omdat er minder wordt gecompenseerd en dus minder wordt gekapt?"
2. *Minister Zuhal Demir* merkt op dat het verleden, als het over bos en natuur gaat, de gemoederen hoog doet opblazen. Zij kan enkel herhalen dat zij vanaf dag één dat zij haar bevoegdheden had voor zichzelf heeft gezegd dat ze er iets van zou maken. Zij moet hier allerlei verwijten incasseren, maar het enige wat ze kan doen, is aan haar administratie vragen hoe het komt dat er tot 8 mei in 2020 maar 150.000 euro is geïnd en 1,2 miljoen euro is uitgegeven. Dat zou te maken hebben met projectoproepen die nog moeten worden geselecteerd en met het feit dat de aanvragen nog moeten worden ingediend bij de lokale besturen. Dat heeft wat vertraging opgelopen. Minister Demir kondigt aan dit op te vragen. Zij zal het hele mechanisme rond het Bossencompensatiefonds bekijken. De afgelopen maanden heeft ze veel tijd geïnvesteerd in het bosplan.

Minister Demir zegt dat ze die cijfers eerder zal kunnen geven.

Onderstaand een inzicht in de cijfers als antwoord op de vragen aan de leden van de commissie.

Het boscompensatiefonds is opgericht door middel van het decreet van 21/12/2001 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2002.

De inkomsten zijn afkomstig van de financiële boscompensatie via omgevingsvergunningen (vergunde ontbossingen; ontbossingen via verkavelingsvergunningen). Het basisbedrag voor vaststellen van de financiële compensatie was tot halfweg 2017 vastgesteld op 1,98€/m². Onder vorige legislatuur is het bedrag opgetrokken naar 3,5€/m², en wordt jaarlijks geïndexeerd. Actueel is het bedrag vastgesteld op 3,62€/m².

ART. 17. (-)

§ 1. Er wordt een Fonds voor de compenserende bebossing, in de zin van artikel 45 van de wetten op de rijkscomptabiliteit, gecoördineerd op 17 juli 1991, opgericht.

§ 2. Aan het Fonds voor de compenserende bebossing worden toegewezen alle ontvangsten voortvloeiend uit de toepassing van artikel 90bis van het Bosdecreet van 13 juni 1990 en ontvangsten van niet aangewende middelen toegekend vanuit het Fonds voor de compenserende bebossing aan de Vlaamse Landmaatschappij of aan openbare besturen, natuurlijke personen en privaatrechtelijke rechtspersonen die bebossen.

§ 3. De middelen van het Fonds voor Compenserende Bebossing kunnen aangewend worden voor :

1° het uitvoeren van bebossing door het Vlaamse Gewest;

2° de subsidiëring van openbare besturen, natuurlijke personen en privaatrechtelijke rechtspersonen die bebossen;

3° terugstorten van te veel betaalde bosbehoudsbijdragen in het kader van artikel 90bis van het Bosdecreet van 13 juni 1990.

De Vlaamse Regering kan hierover nadere regels vaststellen

Balans in hectares van boscompensatiemechanisme

Dit is de situatie voor de periode 2001–2017, voor wat betreft vergunde ontbossingen (omgevingsvergunningen verkavelingsvergunning). De ontbossingen in reservaten worden niet gedekt door deze cijfers omdat deze niet via een omgevingsvergunning verlopen indien de ontbossing bijdraagt aan realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen.

- Totale vergunde ontbossing : 4.143 ha
- Van compensatie vrijgestelde vergunde ontbossing : 619 ha
- Te compenseren vergunde ontbossing : 3.524 ha, waarvan
 - compensatie in natura : 1.738 ha
 - compensatie financieel : 2.786 ha
- Totaal te realiseren boscompensatie : 4.524 ha

De totaal te realiseren boscompensatie is dus meer dan wat er verdwijnt via vergunde ontbossingen. Dit is te 'danken' aan de compensatiefactor, maar die is eveneens nodig om de vrijstelling van compensatieplicht op te vangen (zogenaamde sociale vrijstelling voor eerste woning op bescheiden bouwpercelen; vrijstelling voor spontane bebossing jonger dan 22 jaar). In theorie is het systeem van de boscompensatie dus batig.

In realiteit liep het mechanisme in het verleden achterstand op doordat gemiddelde verwervingsprijs bij ANB gemiddeld hoger is dan de behoudsbijdrage die actueel op 3,62 €/m² ligt (bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd). Gemiddelde totale verwervingsprijs lag de laatste vijf jaar gemiddeld op 56.000 €/ha. Wat te verklaren is door focus op verwerving van te bebossen gronden bij stadsbossen, wat verhoudingsgewijs duurdere gronden zijn.

Door het optrekken van de vergoeding voor compensatie heb ik opdracht gegeven aan ANB om deze legislatuur geen verdere achterstand op te bouwen maar elke te compenseren boom effectief te compenseren.

Financiële balans

Op basis van rapportering uit Orafin kan de volgende financiële balans opgemaakt worden:

	2015	2016	2017	2018	2019
Ontvangsten	€ 3 004 212,81	€ 3 317 647,08	€ 2 857 439,58	€ 5 700 625,21	€ 5 672 591,87
Uitgaven VAK	€ 3 258 284,74	€ 10 182 769,79	€ 3 614 928,63	€ 5 965 426,57	€ 6 097 743,22
<i>Subsidies (QC316, QC331)</i>	€ 385 912,74	€ 684 189,60	€ 241 946,64	€ 436 237,25	€ 586 976,37
<i>Aankopen terreinen ANB (QC317)</i>	€ 2 022 372,00	€ 8 298 580,19	€ 2 522 981,99	€ 4 679 189,32	€ 4 196 077,65
<i>Grondenbank - VLM (QC330)</i>	€ 850 000,00	€ 1 200 000,00	€ 850 000,00	€ 850 000,00	€ 1 314 689,20
Correcties (o.a. schrappen encours)		-€ 2 987,70	€ 505 170,15	€ 366,02	€ 132 523,45
Beschikbaar saldo VAK 31/12/t	€ 7 776 385,58	€ 908 275,17	€ 655 956,27	€ 391 520,93	€ 98 893,03

Voor het lopende jaar 2020 is de financiële balans tot dusver:

	2020 (tem 13/5)
Ontvangsten	€ 1.682.255,05
Uitgaven VAK	€ 150.939,81
<i>Subsidies (QC316, QC331)</i>	€ 0,00
<i>Aankopen terreinen ANB (QC317)</i>	€ 150.939,81
<i>Grondenbank - VLM (QC330)</i>	€ 0,00
Correcties (o.a. schrappen encours)	€ 311.414,10
Saldo VAK 31/12/t	€ 1.941.622,37

De reden waarom er tot op heden nog slechts zo weinig uitgaven zijn, is om dat de projectoproepen voor de subsidies nog open staan en dus nog niet vastgelegd zijn (voorzien bedrag: 1,2 miljoen). De uitgaven volgen later op het jaar uiteraard wél.

De cijfers slaan op het vastleggingskrediet (VAK) (beleidskredieten) die beschikbaar zijn en uitgegeven werden op het Bossencompensatiefonds tussen 2015 en 2019 en een tussenstand voor 2020. Op het vlak van uitgaven wordt het fonds tot op heden gebruikt voor:

- Verwerving van te bebossen gronden door ANB, incl. pachtuitredingsvergoedingen;
- Financiering van grondenbank Vinderhoutse Bossen (VLM);
- Toekenning van subsidies:
 - Sinds 2011: jaarlijkse projectoproep aankoop te bebossen gronden, zowel privé als openbaar volgens BVR van 14/07/2017 betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer;
 - Sinds 2020: Subsidie grondwaardeverlies volgens BVR van 28/06/2019 houdende subsidiëring van grondwaardeverlies bij bebossing, ondersteund door de inkomsten van de bosbehoudsbijdrage in geval van ontbossing.

Er zijn 2 vormen van financiële correcties uitgevoerd doorheen het jaar:

- Schrappen van encours: Wanneer een bepaalde verbintenis uiteindelijk niet doorgaat, wordt het zogenaamde 'encours' (openstaande vastlegging) geschrapt en wordt het budget terug

beschikbaar in het fonds. Dit kan bv. voorvallen wanneer het perceel waarvoor er een subsidie aankoop te bebossen grond werd toegekend uiteindelijk toch niet wordt aangekocht door de subsidiebegunstigde.

→ Dit geeft een correctie in plus (+)

- Ontvangsten: In sommige gevallen wordt er te veel betaald voor de bosbehoudsbijdrage, waardoor er soms in de daaropvolgende budgetjaren het te veel betaalde bedrag wordt teruggestort.

→ Dit geeft een correctie in min (-)